

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Szörög Endre*
Cím: *Follik vagy nem follik?*

Forrás: *Az Ujság*

Br 1924. 11. 30.

Osztályozás

Tárgy

628.1

Hely

Idő

1924

Személy

FOLLIK VAGY NEM FOLLIK?...

KESERGŐ ÉNEK A PESTI VIZVEZETÉK ÉJSZAKAI ELZÁRÁSÁRÓL.

MIT SZÓL HOZZÁ A HÁZIUR, A LAKÓ, A HAZMESTER, AZ ORVOS, A PATIKUS, A HÁZI-ASSZONY, A TÜZOLTÓSÁG, A KOCSIS, A VIZMŰVEK IGAZGATÓJA ÉS BOROSS GÉZA.

MERT ESTE TIZENEGY ÓRA UTÁN NEM FOLLIK.

— Hát már megint aktuális? — kérdezte hamiskás mosollyal Boross Géza, aki akkoriban elsők közt fedezte fel, hogy a pesti vízvezeték, elnézi bár hajnalig, bizony csak nem „follik”!...

Ezerkilencszáztizenhatot irtak akkor az öreg

kalendáriumcsinálók. Kerek nyolc esztendő telt el azóta, s ha jól vagyunk informálva, időközben a háború is megszűnt, sőt majdnem fejetetejére állt a világ: csak ez az esti 11 órai csapelzárás állja változatlanul, kitartó nyugalommal az idők viharát. Béke, béke mindenütt, csak a kezéd nem moshatód meg, ha véletlenül este tizenegy után vetődöl haza, egy langyos fürdővel nem üdítethed fel magad és egyetlen pohár friss vízzel nem oldhatod szomjúságotat...

...Elnézheted bár hajnalig...

...De nem follik!...

Tizenegykor kellene, de alig mulik el a kapuzárás ideje, a pesti házak derék felügyelője, már cammog is lefelé a pincébe, csavar egyet a főcsapon, s e percben már elállt a lélekzete a víz-

vezetéknek, ereiben nem csörgedez a káposztás-megyeri üdítő életnedv. Krákgovva, prüsszköive, de elkésztetten figyelmeztet a vízvezeték a „zárórára”, de ekkor már hiába... Most veszed csak észre, hogy sehol a házban egy csepp víz... Sem üvegben, sem vízeskancsóban, sem kádban, sem fazékban, de még a sparherd melegítőjében sem...

...Csak baj nélkül muljon el az éjszaka...

MIT RENDEL A FŐVÁROS.

Mily alapon korlátozzák valójában a vizet? Szabályrendelet van érvényben „a székesfőváros vizszolgáltatásáról.” A harmadik pont így szól:

„A székesfőváros tanácsának jogában áll, ha azt a vízellátáshoz fűződő általános érdekek úgy kívánják, az ingatlanok magánfővezetékeinek a nap bizonyos sakaiban való elzárását, valamint a szükségletek bizonyos trányu korlátozását elrendelni. A bérbeadás útján hasznosított épületeken azonban a fővezetéket a hatóságilag elrendelt elzárás idején kívül, vagy azon túl elzárni nem szabad.”

1916-ban rendelték el a vízvezeték elzárását, még pedig este 11 órától reggel 5 óráig egyfolytában.

A HÁZIURAK, A LAKÓK ÉS A HAZMESTEREK.

A háztulajdonosok kimutatják, hogy „a vízellátáshoz fűződő általános érdekek” nem teszik szükségessé a korlátozást. *Telcs Béla* dr. a Háztulajdonosok Országos Szövetségének igazgatója mondta el a következőket:

— Az éjszakai vízelzárás rég idejét multa. Annak idején azért rendelték el, mert a vízművek nem tudtak elegendő vizet termelni. Néhai *Kajlinger Mihály* vezérigazgató volt az, aki különböző számítások alapján megállapította, hogy csak akkor lesz elég, ha bizonyos időre elzárják a vízcsapokat. Azóta már több év telt el, s a vízművek nem tett próbát, vajjon ez a számítás még ma is megállja-e a helyét?

— Érdekes, hogy annak idején a vízművek igazgatóságán belül is kétféle felfogás küzdött egymással. *Kajlinger* vezérigazgató a korlátozás mellett érvelt, míg egy másik főtisztviselő kimutatta, hogy az éjszakai vízelzárás nem hogy megtakarítást eredményezne, hanem egyenesen *vizparlásra* vezet. A lakók jórésze ugyanis nagymennyiségű vizet tartalékol, ezenfelül a főcsap elzárásakor a csövekben levő víz az ugynevezett víztelenítőn lefolyik, ami ezáltal kárbavész.

— Megállapítottuk továbbá, hogy az éjszakai elzárás rendkívüli módon rongálja a házi vízvezetékét. A szövetség ismétellen tett lépéseket e le-

6. ⁶vetetlen helyzet megszüntetése érdekében. Igéretet kaptunk arra, hogy *tavasszal megszüntetik a korlátozást.*

A lakók csatlakoznak véleményükkel a háziurakhoz.

— Bizonyos, hogy ennek a rendelkezésnek ma már semmiféle értelme nincs, — jelentette ki *Fái Sándor* dr., a Lakók Szövetségének főtákkára. A vizszolgáltatás ma már olyan mértékű, hogy az is feleslegessé teszi, de ellene szólnak azok a rendkívüli veszedelmek, amelyeket magában rejt. Megtörtént már, hogy valakinek a torkán akadt a falaf, s nem volt a házban annyi víz sem, amivel leöblíthette volna. Tűz támadhat, s akkor sincs víz 11 óra után. Itt az ideje tehát, hogy nyolc esztendő után végre visszavonják ezt a feleslegessé vált rendelkezést!

És a házmesterek?

— Mi sem mondhatunk mást, minthogy legyen a víz teljesen szabad! Nekünk a korlátozás csak kellemetlenségeket szerez. Este 11-kor lemászkalni a pincébe nem tulságos nagy passzió, s mégis folyton minket szidnak. Ha elzárjuk a csapot, a lakók haragszanak, ha pedig nem zárjuk el, akkor a vízvezetéki igazgatóság büntet meg bennünket!

Ismételjük: legyen tehát vége ennek a kellemetlen állapotnak.

A HÁZIASSZONYOK IS SIRESNAK.

A gazdaasszonyok tudják a legjobban mennyi keservvel jár az esti vízhiány. Ennek ad kifejezést *Fellner Leóné*, a Magyar Háziasszonyok Országos Gazdasági Szövetségének elnöke a következőkben:

— Én amellet vagyok, hogy ne zárjuk el a vízvezetékét, mert nem lehet tudni, mi fordul elő éjjel. Nagyon sokakkal megtörténik, hogy éjjel hazaérkezve, nem találunk a házban egy pohárnyi vizet sem, ha csak nincsen valaki, aki jól előre gondoskodna róla. Egyedülálló embereknek

gyakori bosszúsága ez. Sokszor kell betegeknek orvosi rendeletre forró fürdőt adni. Ez tizenegy után lehetetlen, pedig nem mondhatjuk azt az egyébként fentlévő gyengélkedőnek, hogy a vízvezeték miatt már 8 órakor feküdjön le. A vízhiányt pedig nem mindenki pótolhatja kristályvagy szóda vízzel, mert nagyon sok embernek ártalmára van.

Blazsejovszky Károlyné, a szövetség társelnöke megerősítette mindazt, amit az elnöksasszony mondott.

— Viz nélkül sem nappal, sem éjjel nem lehet egy ház sem. Ezért ha nem ütközik nagy akadályokba, szabadítsák fel az éjjeli vizszolgáltatást!

KÖZEGÉSZSÉGÜGYI SZEMPONTOK A VIZELZÁRÁS ELLE

Orvosi szempontból is rendkívül fontos az éjszakai vizszolgáltatás. Erről *Flesch* Nándor dr. az Orvosszövetség főtitkára, nyilatkozik:

— Mindenekelőtt tisztasági, majd orvostechnikai szempontból van szükség éjjel is vízre. Kell, hogy az emberek 11 óra után is megtisztálkodhassanak, ha a szükség úgy kívánja, mert ez a legmegfelelőbb intézkedés a bajok megállítására. A lakásokon végrehajtandó sürgős műtétek és szülési esetek körül a vizelzés következtében a

legnagyobb zavarok támadhatnak, mert a műszerek sterilizálása lehetetlenné válik. A kórházakban sterilizálhatják a műszereket, mert ezekre nem vonatkozik a vizkorlátozás, de mi történik éjjel egy magánlakásban?

— Ugyanez a helyzet, ha az orvos éjjel borogatást rendel. Egyéb szükségletekhez sincsen viz. Ezek tehát azok az orvosi szempontok, amelyek parancsolólag megkövetelik, hogy éjjel is legyen viz.

A TISZTI FŐORVOSNAK MINDEGY: FOLIK VAGY NEM FOLIK.

Az orvosi szempont tehát parancsolólag megköveteli az állandó vizszolgáltatást. Jellemző, hogy a gyakorló orvosokkal szemben *Végh* János dr. tisztifőorvos, Budapest közegészségügyének legfőbb öre, ezzel a mondattal intézte el ezt az életbevágóan fontos kérdést:

— Közegészségügyi szempontból az éjszakai vizelzárással kapcsolatban *nincsen semmi mondandóvalóm...*

A főorvosnak ilyenkor nincsen mondani valója...

Összefügg az orvosok véleményével *Erényi* Béla gyógyszerész nyilatkozata, aki a vizkorlátozásnak a patikákra is hátrányos voltát domborítja ki:

— Főként az inspekciónak a gyógyszerházakra hátrányos a vizkorlátozás. Igaz, hogy többnyire desztillált vizet használunk a gyógyszerekhez, de ha valami nagyobb dolog fordul elő, s megfelelőre a friss vízvezetési viz is, akkor meg vagyunk akadva. Kénytelenek vagyunk úgy segíteni a helyzetet, hogy előre gyűjtünk nagyobb mennyiségű vizet, amire az éj folyamán szükség lehet. Kívánásunk az, hogy mentől hamarabb szűnjön meg a korlátozás!

A tüzoltóságnál *Breuer* Szilárd főparancsnokot kérdeztem meg. *Breuer* főparancsnok maga is elismeri, hogy a tüzoltóságnak sok nehézséget okoz a vízcsapok éjszakai elzárására vonatkozó rendelkezés, s ez veszedelmeket rejt magában, — de az érdemleges nyilatkozatadás elől kitért, mert arra szerinte csak a főváros tanácsa, vagy a vízmű-

igazgatóság hivatott.

A LOVAK IS LESIK A CSAPOT.

Sok a panasza a bérkocsisoknak is. Éjjel hazakocognak a fáradt lovak: nem kaphatnak innivalót. Reggel frissen, tisztán kellene ki vonulni a konflisoknak, fiakkereknek. Nincs viz, amivel leöblíthetnék róluk az előző napi sarat.

Hikade Rezső, a Bérkocsiipartársulat elnöke, panaszolta:

— Mi már több ízben folyamodtunk, hogy nekünk kivételesen engedjék meg az éjszakai vízhasználatot, de hiába. Lehetetlenség, hogy este, amikor a bérkocsik bevonulnak, s következnek az itatás, kocsimosás, ezt ne tudják az embereink elvégezni. Illetékes helyen kijelentették, hogy kivétel nem tehetnek. Vannak, a VIII. és a IX. kerületben olyan házak, ahol csak bérkocsisok laknak és kocsiszínek vannak, ott sem szabadították fel a vizszolgáltatást. *Rendkívül nagy sérelem ez nekünk nézve.* A kocsik este 11-kor vonulnak be és már reggel 6-ra valahová ki vannak rendezve. Ez esetben lehetetlen megtisztogatni, mert 11 óra után már nincs viz, annyi vizet pedig senki sem tud összegyűjteni, amennyi egy-egy bérkocsi lemosásához kell.

A HIVATALOS ÁLLÁSPONT TERMÉSZETESEN: IGÉRET.

A tucatszám ellenvéleménnyel szemben hadd követezzék itt a hivatalos álláspont. *Paulovits* Viktor, a Vízművek vezérigazgatója, ezeket mondotta:

— A vizszolgáltatás éjszakai korlátozásának oka 1916-ban, amikor még javában dult a háború, az volt, hogy a házak vízvezetési berendezése nagyon lerongyolódott. A medencék állásából megállapítottuk akkoriban, hogy a nem hasznos éjjeli fogyasztás igen nagy. Néhaj *Kajltinger* Mihály udvari tanácsos, a Vízművek akkori vezetője, azt a megoldást találta helyénvalónak, s ezt a tanács által el is rendeltette, hogy a vízmedencék feltöltése céljából a rossz házvezetékeket el kell zúrní. Ez fényesen be is vált. Alig akadt a házaknak

3—4 százaléka, ahol mégis nyitvamaradt a vízcsap.

— A korlátozás eredményeként reggelre naponként megteltek a vízmedencék, úgy hogy a magasan fekvő házak lakói is megfelelően el voltak látva vízzel.

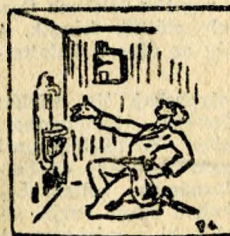
— Mihelyt a házak belső felszerelése rendbe jönnek, s mielőtt az általunk tervbe vett bővítési munkálatok elkészülnek, megszüntetjük az éjszakai vizszolgáltatást korlátozó intézkedést.

— Meg vagyunk győződve arról, hogy a korlátozás a lakosságnak valóban kellemetlen. Nap-nap után dolgozunk a helyzet megváltoztatása érdekében, s azon leszünk, hogy ez minél hamarabb bekövetkezzék.

FOLIK VAGY NEM FOLIK?

Légvégiül pedig álljon itt *Boross* Géza „szakvéleménye” a... után többet ért a vízvezetési bajokhoz, mint hány bádogos- és szerelőmester. Elég szer állt a szeredetten, türelmetlenül és toporzékolva a pesti vízvezeték előtt, hogy megtudja:

„Folik, vagy nem folik?”

— Ez — mesélte *Boross* —, 1916-ban volt először aktuális. Két évvel ezelőtt, amikor újból vízvezetési mizériák voltak, amikor megbetegedett az iker-csatorna, amikor újbó, hiába csüörtük-csavarituk, forgattuk, srófoltuk, próbáltuk, kintoztuk a vízcsapot: megint rázendítettem a kuplára. Mindenki mulatott rajta, mert újból aktuális volt a kérdés

— Folik, vagy nem folik?...

— Bizony, hiába néztem el hajnalig, nem folott... Csak most hallom, hogy megint elővehetem és fújhatom, dudolhatom az örök sírámot. Mert a házunkbeli vízvezeték úgy megremült haragomtól és attól, hogy ismét világgá kiáltom: hogy most már éjjel is folik. Engem tehát nem érint a vizelzés, legfeljebb csak annyiban, hogy a jó öreg vízmű megint gondoskodik a kengeremről.

Mi most variáljuk a kérdést, s nem azt tudakoljuk: folik, vagy nem folik, hanem azt: miért nem folik?...

Mert a pesti vízvezetéknek nyolc esztendő mulatával 11 óra után is folni kell.

Folni bizony, mert így kívánja egy millió város és a horribilis vízdíjat fizető lakóinak érdeke.

GYÖRGY ENDRÉ